

2017-03-07

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2016/567

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott

Rapporterade kränkningar till huvudmannen för Nackas kommunala skolor under höstterminen 2016

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsens verksamhetsutskott noterar informationen till protokollet
- Valfärd skola ska arbeta vidare med att utveckla rutinen för kränkande behandling samt chefernas och personalens kännedom om kravet att anmäla

Sammanfattning

Rektorer och förskolechefer är skyldiga att se till att fall av kränkande behandling av barn och elever rapporteras till huvudmannen. Kommunstyrelsens verksamhetsutskott (KSVU) fattade beslut i december 2015 om hur rutinen för anmälningar av kränkande behandling ska se ut. En genomgång av de anmälningar som har gjorts visar att antalet anmälningar fortsätter att öka och att förskolor och skolor blir allt bättre på att följa rutinen att anmäla. Verksamhetsstödet bedömer dock att det ännu saknas anmälningar, dvs. att alla kränkningar inte rapporterats till huvudmannen och att arbetet bör utvecklas vidare.

Ärendet

KSVU fattade beslut den 15 december 2015 (KFKS 2015/786-003) om en rutin för att hantera kränkande behandling. Av den framgår bland annat att en sammanställning av kränkningarna till huvudmannen ska redovisas en gång per termin till kommunstyrelsens verksamhetsutskott. Anmälningarna ska lämnas till huvudmannen för att ge en bild av hur arbetet mot kränkande behandling bedrivs i alla huvudmannens verksamheter.

Personalen är skyldig att anmäla till rektor eller förskolechef om den känner till att kränkande behandling förekommer av barn eller elever. Rektor eller förskolechef ska i sin tur anmäla skyndsamt till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet också utreds skyndsamt (6 kap. 10 § skollagen (2010:800)). Detta gäller även trakasserier eller sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen. Huvudmannen har också ansvar för att hålla sig underrättad om anmälningarna mot kränkande behandling och se till att de åtgärder som ”skäligen kan krävas” vidtas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) kan huvudmannen delegera utredningsansvaret till rektor, vilket har skett i Nacka. Delegationen finns i punkt 59 i kommunstyrelsens delegationsordning. Rektor kan välja att delegera själva anmälan till huvudman till någon annan i organisationen.

De allmänna råden anger också att alla kränkningar ska rapporteras och att rektor eller förskolechef inte ska värdera hur allvarlig kränkningen är. Om kränkningen även innefattar våld och hot enligt arbetsmiljölagen behöver även en anmälan göras enligt KIA-systemet¹.

Centralt för bedömningen av om den anmälda händelsen är en kränkning eller inte, är barnets eller elevens upplevelse. Upplevelsen är viktigare än om det gått att fastställa att det faktiskt skett en kränkning. Det spelar inte heller någon roll om det skett med avsikt eller ej. Kan utredningen inte konstatera att det skett en kränkning avslutas ärendet. Men oavsett om det är en upplevelse eller en faktisk händelse är förskolan eller skolan skyldig att anmäla kränkningen till huvudmannen, utreda den och åtgärda den.

Om en vårdnadshavare anmäler att en elev eller barn blivit utsatt för kränkning kan Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet pröva kränkningsfrågan i alla tre avseendena, dvs. anmälan till huvudman, åtgärder och utredning. En sådan prövning har dock ingen koppling till anmälan om kränkning till huvudman. Om de skulle konstateras att en kränkning skett men att den inte åtgärdats eller utretts, kan Barn- och elevombudet kräva vite av den aktuella huvudmannen.

Nedan följer en sammanställning av de anmälningar som gjorts till Valfärd skola under höstterminen 2016. Under hösten 2016 använde skolor och förskolor den rapporteringsrutin som infördes i maj 2016 för anmälan via webben med personuppgifter med dubbel kryptering.

Om redovisningen

De anmälningar som görs är känsliga beroende av händelsernas karaktär men också med hänsyn till de inblandade. Det är viktigt att de inblandade inte ska kunna identifieras via denna redovisning eftersom det bedöms att det skulle vara till men för dem. Därför redovisas bara händelserna med avseende på antal per enhet och händelsernas karaktär på ett mycket övergripande sätt så att det inte går att koppla specifika händelser till enheter och elever.

Höstterminen 2016

Under höstterminen 2015 anmälde tio skolor 43 fall av kränkningar till huvudmannen enligt den rutin som fastställts när ansvaret för rutinen fanns hos utbildningsnämnden. Under vårterminen 2016 hade antalet ökat till 129 anmälningar från 21 enheter varav två förskolor.

¹ KIA är ett rapporteringssystem för tillbud, arbetsskador, riskobservationer och säkerhetsincidenter som Nacka kommun tagit fram.

Höstterminen 2016 har antalet anmälningar dubblerats och 274 anmälningar har kommit in. (Se tabell nedan. Enheterna redovisas i alfabetisk ordning).

Enhetsnamn - grundskolor ²	Antal anmälningar	Skolans elevantal	Relation kränkningar /elevantal
Björknäs/Centrum ³	33	1137	0,03
Boo Gård	20	526	0,03
Ekliden	1	786	0,001
Ektorps skola	1	419	0,002
Fisksätraskolan	0	133	0
Igelboda skola	3	410	0,007
Järla skola	24	707	0,03
Myrsjöskolan	30	1209	0,02
Neglinge skola	0	313	0
Orminge skola	0	494	0
Samskolan	13	683	0,02
Saltsjö-Duvnäs	7	419	0,02
Sickla skola	76	512	0,14
Sigfridsborgsskolan	17	625	0,03
Skuru skola	18	692	0,03
Stavsborgsskolan	5	475	0,01
Sågtorpsskolan	8	524	0,01
Vilans skola	17	253	0,03
Älta skola	1	558	0,001
Totalt	274	10 895	0,03

Det finns även tre kommunala gymnasieskolor med totalt 2600 elever, samt 38 förskolor med totalt 3014 barn men där det inte inkommit några anmälningar under höstterminen.

Anmälningar gäller kränkningar av varierande slag där elever utsätter varandra. Bland de anmälda kränkningarna är verbala kränkningar vanligast men det förekommer även fysiska kränkningar och våld. Kränkningar av sexuell karaktär har rapporterats i något fall samt utfrysning. I något fall har även kränkningar via sociala medier anmälts.

² I redovisningen förekommer enbart namn på grundskolor eftersom inga anmälningar från förskolor eller gymnasieskolor inkommit.

³ Här avses Centrumskolan dvs. den särskilda undervisningsgrupp som ingår i Björknässkolan.

Noterbart är att tre grundskolor inte alls anmält kränkningar under höstterminen 2016. Ingen kommunal förskola eller gymnasieskola anmälde heller någon kränkning under höstterminen.

Under höstterminen 2016 ökade antalet anmälningar tydligt. Eftersom anmälningarna nu sker med namn i klartext har det blivit tydligt att elever med olika neuropsykiatriska funktionshinder förekommer återkommande som utsatta eller som kränker andra elever. Tidigare var anmälningarna avidentifierade men nu är det alltså möjligt för huvudmannen att följa identiteten på de som utsätter och blir utsatta.

Under hösten har Sickla skola gjort flest anmälningar medan antalet anmälningar från Björknässkolan ökat jämfört med föregående år. Relationen mellan antal elever och kränkingsanmälningar anger att det är få kränkingsanmälningar per elev samt att antalet anmälningar ligger ungefär inom samma spann – mellan 0,01 och 0,03.

Välfärd skolas bedömning

Under höstterminen har verksamhetsstödet arbetat vidare med att utveckla formerna för att anmäla och för att upplysa skolorna om hur lagstiftningen ser ut på området och hur Barn- och elevombudet och Skolinspektionen har bedömt kränkingsärenden. Alla rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer har bjudits in till möten i början av höstterminen med information om rutinen för att anmäla kränkningar till huvudmannen och arbetet mot kränkande behandling.

Det är svårt att bedöma om antalet anmälningar om kränkande behandling speglar antalet faktiska kränkningar ute på skolorna. Med tanke på att antalet barn och elever i de kommunala förskolorna och skolorna överstiger 16 000 och alla enheter inte har anmält, är det svårt att göra en annan bedömning än att det saknas anmälningar. Vad den verkliga siffran borde uppgå till är däremot omöjligt att veta. Antalet anmälningar fördubblades under höstterminen, vilket beror på att skolor och förskolor fått bättre kännedom om kravet på att anmäla.

Förskolor och skolor lägger mycket arbete på det förebyggande arbetet mot kränkande behandling och likabehandling och att barn och elever därför är trygga i mycket hög grad. Av årets kundundersökning framgår att eleverna känner sig trygga i skolan. I årskurs 8 har 90 procent av eleverna angett att de är trygga. Föräldrar med barn i förskolan har också angett att deras barn är trygga - 96 procent. Värdena på dessa frågor har varit höga i Nackas kommunala skolor under de tre senaste åren. I Nackas kommunala gymnasieskolor har också eleverna angett att de känner sig trygga. 2016 svarade eleverna på YBC att 92 procent känner sig trygga och på Nacka gymnasium 94 procent. Notera att frågorna i kundundersökningen inte ställs till alla elever och föräldrar utan till vissa årskurser.

De likabehandlingsplaner som lämnats in till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet i samband med de anmälningar som avgjorts av myndigheterna har inte i något fall kritiserats.

Det är ett tecken på att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling håller en god nivå. Däremot har Nacka kommun och skolorna fått kritik och förelägganden av Barn- och elevombudet alternativt Skolinspektionen i några fall för att man inte anmält kränkningar till huvudman eller genomfört tillräckligt omfattande utredningar. Det har också riktats kritik för att kränkningar mot elever inte har utretts tillräckligt fort.

Trots att antalet anmälningar ökar bedömer Valfärd skola att barn och elever till största delen är trygga i verksamheterna. Arbetet för att motverka kränkande behandling bör dock utvecklas vidare både på enheterna och från verksamhetsstödet sida och verksamhetsstödet behöver även fortsätta upplysa om skyldigheten att anmäla.

Ekonomiska konsekvenser

Uppgiften att anmäla till huvudmannen följer av 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) samt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot kränkande behandling. Valfärd skola har bekostat en webblösning för anmälningar till huvudmannen för 80 000 kronor. Arbetet att motverka kränkande behandling ingår i produktionens och skolors och förskolors arbetsuppgifter och finansieras med skolpengen. Skolorna anser dock att det är administrativt betungande.

Konsekvenser för barn

Det är viktigt att skolor och förskolor rapporterar kränkande behandling så att nämnden för skolan får en god bild av situationen vad gäller kränkningar. Att skolor och förskolor rapporterar kränkningar till huvudmannen ska enligt skollagen bidra till att huvudmannen kan bedöma barns och elevers trygghet i skolan.

Helena Ekwall
Enhetschef
Verksamhetsstödet Valfärd skola

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsstrateg